โขง • ชี • มูล

แ ม่ น้ำ ส า ย อ า ร ย ธ ร ร ม
แ ห่ ง ที่ ร า บ สู ง อี ส า น

ปากแม่น้ำมูลที่โขงเจียม

จัดทำโดยสำนักงาน ททท. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เขต 2
(ยโสธร ศรีสะเกษ อำนาจเจริญ และ อุบลราชธานี)

"อุบลราชธานี"

เมืองแม่น้ำแห่งที่ราบสูงอีสาน

"อีสาน" เป็นดินแดนที่ราบสูงที่มีพื้นที่กว้างขวางที่สุดของประเทศไทยดินแดนแห่งนี้ถูกโอบล้อมด้วยเทือกเขาสูงจากด้านทิศตะวันตกต่อเนื่องไปยังด้านทิศใต้ และมีเทือกเขาจากตอนกลางของภูมิภาคพาดขวางอยู่ด้านทิศตะวันออก

เหนือที่ราบสูงแห่งนี้มีแม่น้ำสายหลักที่หล่อเลี้ยงผืนแผ่นดินรวม 3 สายคือ **แม่น้ำมูล** จากเทือกเขาด้านตะวันตก **แม่น้ำชี** จากตอนกลางของภูมิภาคและ **แม่น้ำโขง** ซึ่งเป็นแม่น้ำนานาชาติที่ไหลมาจากประเทศจีน แม่น้ำสายหลักของอีสานทั้ง 3 สายนี้ ไหลมาบรรจบกันที่ตอนล่างของภูมิภาคคือ ที่ **จังหวัดอุบลราชธานี**ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า **"อุบลราชธานี" เป็นเมืองแม่น้ำแห่งเดียวของที่ราบสูงอีสาน**

"อุบลราชธานี" เป็นชุมชนเก่าแก่ที่สืบเนื่องกันมาเป็นระยะเวลายาวนาน ได้รับการสถาปนาเป็น "เมือง" แห่งราชอาณาจักรไทย เมื่อกว่า 200 ปีล่วงมาแล้ว ตัวเมืองอุบลราชธานีตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำมูลบริเวณที่ราบลุ่มใกล้กับจุดที่แม่น้ำชีไหลมารวมกับแม่น้ำมูล ก่อนที่จะไหลไปบรรจบแม่น้ำโขงที่อำเภอโขงเจียมทางด้านทิศตะวันออกของจังหวัด

ด้วยมีที่ตั้งอันเหมาะสม และมีประวัติความเป็นมาอันยาวนาน ทำให้เมืองอุบลราชธานี เป็นดินแดนที่อุดมสมบูรณ์ด้วยพืชพรรณธัญญาหาร มั่งคั่งด้วยมรดกทางอารยธรรมและมีวิถีวัฒนธรรมที่ผูกพันกับสายน้ำอย่างลึกซึ้ง

ในปัจจุบันแม้ว่าเมืองอุบลราชธานี จะได้มีวิวัฒนาการจนกลายเป็นเมืองศูนย์กลางการคมนาคม การค้า และการท่องเที่ยวของภาคอีสานตอนล่าง แต่ภาพความงดงามของอารยธรรมชาวลุ่มแม่น้ำยังดำรงเอกลักษณ์อยู่อย่างไม่เสื่อมคลาย สวนผัก สวนดอกไม้ของเกษตรกรชาว **บ้านกุดเป่ง** ยังคงอวดสีสันแห่งความอุดมสมบูรณ์อยู่ทุกๆ ฤดูกาล **ชาวบ้านช่างหม้อ** ริมฝั่งแม่น้ำมูลยังคงผลิตงานหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผาตามกรรมวิธีแบบดั้งเดิม พระอุโบสถศิลปรัตนโกสินทร์ตอนต้นที่ **วัดสุปัฏนาราม** ยังคงสง่างามอยู่ริมท่าน้ำซึ่งในอดีตคือชุมทางระบบคมนาคมสายหลักของเมือง ภาพการทำประมงแบบพื้นบ้าน รอยยิ้มและลีลาการกระโดดน้ำอันร่าเริงสดใสของเด็กๆ และวิถีชีวิตแบบชาวลุ่มแม่น้ำยังคงปรากฏอยู่ตลอดแนวสองฝั่งแม่น้ำมูล

เงาสะท้อนของเมืองอุบลราชธานีที่ปรากฏอยู่บนผืนน้ำ จากมุมมองของแม่น้ำมูลเหล่านี้ จะทำให้ภาพชุมชนเมืองแม่น้ำแห่งที่ราบสูงอีสานอันร่มรื่น สงบสุข และอิ่มเอิบด้วยศิลปวัฒนธรรมหวนคืนกลับมาอีกครั้งหนึ่ง

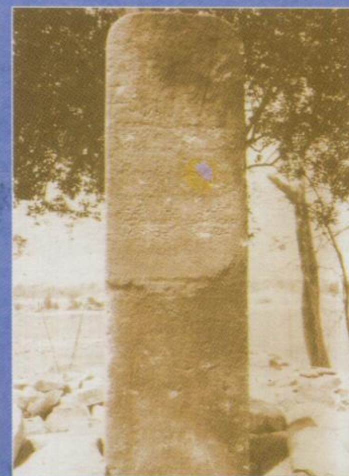

ภาพใหญ่ : คุ้งแม่น้ำมูลหน้าวัดสุปัฏ

ภาพเล็ก : สวนดอกไม้ที่บ้านกุดเป่ง และงานหัตถกรรมที่บ้านช่างหม้อ

ภาพใหญ่ ; ปากมูลที่โขงเจียม

ภาพเล็ก ; ศิลาจารึกพระเจ้าจิตรเสน ที่พบบริเวณปากมูล

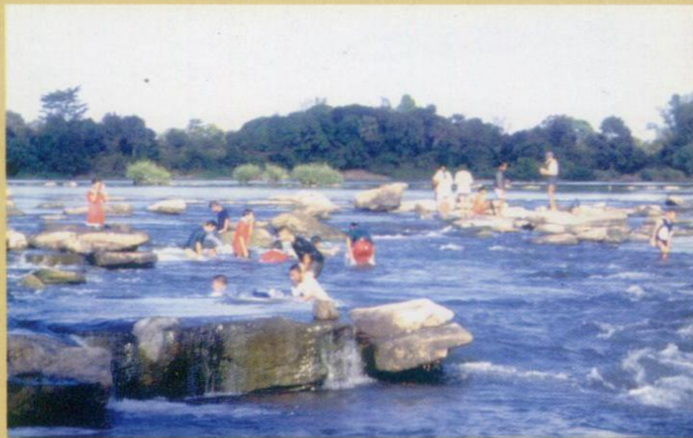
รอยอารยธรรมขอมตาม

ภาคอีสาน เป็นดินแดนที่ปรากฏร่องรอยอารยธรรมขอมมากที่สุดในประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในแถบลุ่มแม่น้ำมูลและแม่น้ำชีบริเวณตอนล่างของภาค

อารยธรรมขอมในภาคอีสานเหล่านี้มาจากไหน?

ทางทิศใต้ของภาคอีสานนั้นมีพรมแดนติดกับ**ประเทศกัมพูชา** ซึ่งเป็นดินแดนแห่งอาณาจักรขอมโดยมี **นครวัด นครธม** เป็นศูนย์กลาง แม้ว่าพรมแดนด้านนี้จะมีเทือกเขาดงรักขวางกั้นแต่ก็มีช่องทางหลายแห่งที่สามารถเป็นทางผ่านขึ้นมาสู่อีสานได้

นอกจากนี้ในทางวิชาการยังมีการกล่าวถึง **อาณาจักรเจนละ** (ประมาณคริสตศตวรรษที่ 6-9) ว่าเป็นอาณาจักรต้นกำเนิดของอาณาจักรขอม อาณาจักรเจนละนี้ปัจจุบันยังถกเถียงกันอยู่ในหมู่นักวิชาการว่ามีศูนย์กลางอยู่ที่ใด นักวิชาการชาวฝรั่งเศสบางท่านเชื่อว่าตั้งอยู่ที่ **ปราสาทวัดภู** เมืองจำปาสัก ประเทศลาวซึ่งเป็นเมืองริมแม่น้ำโขงที่อยู่ห่างจากอำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานีไปทางใต้ตามลำน้ำโขงประมาณ 100 กิโลเมตร ส่วนนักวิชาการชาวไทยบางท่านเชื่อว่า **"อุบลราชธานี - ยโสธร" คือหัวใจของอาณาจักรเจนละ**

กลางแก่งสะพือ เคยเป็นที่ประดิษฐานของแท่งหินทรายศิลปขอมสมัยพุทธศตวรรษ ที่ 12-13

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าที่มาของอารยธรรมขอมเหนือดินแดนอีสานยังไม่มีข้อสรุปที่แน่ชัด แต่ ณ บริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำมูล ซึ่งเป็นแม่น้ำสายหลักของภาคอีสานที่เริ่มต้นมาจากเทือกเขาสูงใน **จังหวัดนครราชสีมา** ไหลทอดยาวผ่าน **จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดสุรินทร์ จังหวัดศรีสะเกษ** และไปบรรจบแม่น้ำโขงที่อำเภอโขงเจียม **จังหวัดอุบลราชธานี** ได้ปรากฏร่องรอยของอารยธรรมขอมต่างยุคต่างสมัยจำนวนมากเรียงรายอยู่ตลอดแนวลุ่มแม่น้ำมูลและสาขาของแม่น้ำมูล ซึ่งหากจะไล่เรียงจากปลายน้ำที่อำเภอโขงเจียมขึ้นสู่ต้นน้ำที่จังหวัดนครราชสีมาแล้ว จะมีร่องรอยของอารยธรรมขอมที่น่าสนใจมากมาย อาทิเช่น

- สองฝั่งแม่น้ำมูลบริเวณจุดบรรจบแม่น้ำโขงที่โขงเจียม ได้ค้นพบหลักฐานอารยธรรมในสมัยอาณาจักรเจนละหลายอย่าง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง **ศิลาจารึกพระเจ้าจิตรเสน** มหาราชแห่งอาณาจักรเจนละที่บริเวณเหนือ **เขื่อนปากมูล** ซึ่งเป็นจารึกที่มีอายุเก่าแก่ที่สุด
- **แก่งสะพือ** อำเภอพิบูลมังสาหาร มีการค้นพบหลักฐานอาณาจักรเจนละ

ทับหลังสมัยเจนละที่บริเวณวัดสุปัฏนารามซึ่งตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำมูล

ทั้ง2ฝั่งซึ่งในปัจจุบันหลักฐานเหล่านั้นได้เก็บรักษาไว้ในพิพิธภัณฑ์วัดสระแก้ว

- ในเขตอำเภอเมืองอุบลราชธานี พบทับหลังสมัยอาณาจักรเจนละมากมาย ซึ่งปัจจุบันตั้งแสดงอยู่ในบริเวณ วัดสุปัฏนาราม ริมฝั่งแม่น้ำมูล
- **จังหวัดศรีสะเกษ** มีปราสาทขอมมากกว่า 14 แห่ง ที่สำคัญได้แก่ ปราสาทเขาพระวิหาร ปราสาทสระกำแพงใหญ่ และ ปราสาทห้วยทับทัน เป็นต้น
- **จังหวัดสุรินทร์** มี ปราสาทศรีขรภูมิ และ ปราสาทภูมิโปน เป็นต้น
- **จังหวัดบุรีรัมย์** มีปราสาทขอมที่สำคัญคือ ปราสาทเขาพนมรุ้ง และ ปราสาทเมืองต่ำ
- **จังหวัดนครราชสีมา** ซึ่งเป็นช่วงต้นของแม่น้ำมูลมี ปราสาทพิมาย และ ปราสาทพนมวัน เป็นต้น

ร่องรอยอารยธรรมขอมโบราณที่เรียงรายอยู่ในลุ่มแม่น้ำมูลดังกล่าวนี้ อาจจะเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยค้นหาคำตอบที่ว่า ***"อารยธรรมขอมเหนือดินแดนอีสาน มาจากไหน และอาณาจักรเจนละอยู่ที่ใด"***

ปราสาทหินเขาพระวิหาร

ปราสาทหินวัดสระกำแพงใหญ่

"โขงเจียม"

จุดบรรจบของสายน้ำ
จุดเริ่มต้นของอารยธรรมอีสาน

โขงเจียม เป็นชุมชนเล็ก ๆ ตั้งอยู่ปลายสุดด้านทิศตะวันออกของประเทศไทยที่ถูกโอบกอดด้วยสายน้ำ ธรรมชาติและ อารยธรรม

โขงเจียมคือจุดบรรจบของสายน้ำและธรรมชาติ

ณ ที่แห่งนี้คือจุดที่ แม่น้ำมูลแม่น้ำสายหลักของภาคอีสานไหลมาบรรจบกับแม่น้ำโขง ซึ่งเป็นแม่น้ำนานาชาติที่ไหลมาจากตอนเหนือของประเทศจีน และเป็นจุดที่แม่น้ำโขงไหลออกจากประเทศไทยเข้าไปในประเทศลาวก่อนผ่านประเทศกัมพูชา และไหลลงทะเลที่ประเทศเวียตนามตามลำดับ ทางด้านทิศเหนือของโขงเจียมคือ อุทยานแห่งชาติผาแต้ม ที่มีพื้นที่กว่า 340 ตารางกิโลเมตร ครอบคลุมผืนป่าและเทือกเขาเลียบกับแม่น้ำโขงเป็นแนวยาว ทางด้านทิศใต้และทิศตะวันตกติดกับอุทยานแห่งชาติแก่งตะนะ ที่ครอบคลุมผืนป่าและแนวเขา 2 ฝั่งแม่น้ำมูลกว่า 80 ตารางกิโลเมตร โขงเจียมจึงเป็นบริเวณที่มีความหลากหลายทางธรรมชาติที่น่าสนใจมากมาย ไม่ว่าจะเป็นสายน้ำ แก่งหิน ป่าไม้ น้ำตก พลานหิน เสาเฉลียง เพิงผาและสภาพทางธรรมชาติอื่น ๆ ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะพื้นที่

พิธีบายศรีสู่ขวัญต้อนรับผู้มาเยือนของชาวบ้านตามุย

โขงเจียมคืออู่อารยธรรมแห่งอดีตกาลของภาคอีสาน

ณ ดินแดนแห่งนี้คือบริเวณที่มีการค้นพบหลักฐานทางอารยธรรมในยุคก่อนประวัติศาสตร์มากเป็นอันดับสองของประเทศ ซึ่งได้แก่ กลุ่มภาพเขียนสีศิลปถ้ำ ตามเพิงผาในเขตอุทยานแห่งชาติผาแต้ม

เหนือฝั่งแม่น้ำมูลบริเวณใกล้จุดบรรจบแม่น้ำโขงคือ บริเวณที่มีการค้นพบร่องรอยอาณาจักรเจนละ ซึ่งเป็นอาณาจักรขอมโบราณยุคต้น ๆ ที่มีอายุเก่าที่สุดได้แก่ ศิลาจารึกพระเจ้าจิตรเสนที่ปากแม่น้ำโดมน้อยบริเวณเหนือเขื่อนปากมูล หลักฐานชิ้นนี้ทำให้มีข้อสันนิษฐานว่า โขงเจียมอาจจะเป็นจุดเริ่มต้นของอารยธรรมขอมที่ไหลบ่าเข้าสู่ดินแดนภาคอีสานตามลุ่มแม่น้ำมูล

โขงเจียมคือแหล่งศึกษาวัฒนธรรมพื้นบ้านอีสาน

ในปัจจุบันแม่ว่าโขงเจียมจะเป็นชุมชนที่ได้รับการพัฒนาจนกลายเป็นเมืองท่องเที่ยวหลักของจังหวัดอุบลราชธานี แต่ในบริเวณใกล้เคียงก็ยังมีหมู่บ้านหลายแห่งที่ยังคงดำรงเอกลักษณ์ทางวิถีชีวิตและวัฒนธรรมแบบพื้นบ้านอีสานที่น่าศึกษา เช่น หมู่บ้านเวินบึก ซึ่งตั้งอยู่บริเวณที่แม่น้ำโขงไหลออกจากประเทศไทย ยังคงใช้ภาษาบลูซึ่งเป็นชนเผ่าดั้งเดิมในถิ่นแถบนี้ หมู่บ้านตามุย ที่ตั้งอยู่ริมแม่น้ำโขงเบื้องล่างของผาแต้มมีการทำเครื่องจักสานฝีมือปราณีตที่ ดอนตะนะ มีการทำการประมงโดยใช้อุปกรณ์แบบพื้นบ้านดั้งเดิมที่เรียกว่า "ตุ้ม" ซึ่งมีลักษณะคล้ายภาพสียุคก่อนประวัติศาสตร์ที่ผาแต้ม

ภาพเขียนสี ศิลปถ้ำที่ผาแต้ม

การทำประมงที่ดอนตะนะ

โขงเจียมคือจุดแวะพักก่อนการท่องเที่ยวในอินโดจีน

ห่างจากโขงเจียมไปทางใต้ประมาณ 20 กิโลเมตร คือด่านชายแดนช่องเม็กจุดผ่านแดนสากลไปสู่เมืองปากเซแห่งแคว้นจำปาสักซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญอีกแห่งหนึ่งของประเทศลาว และด้วยความพร้อมในด้านการบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวของโขงเจียม ไม่ว่าจะเป็นระบบการคมนาคมที่สะดวก โรงแรมที่พักหลายระดับและร้านอาหารหลายแห่ง โขงเจียมจึงเป็นจุดที่เหมาะสมยิ่งที่จะแวะพักผ่อนก่อนหรือหลังการท่องเที่ยวในประเทศลาว

ด้วยความหลากหลายดังกล่าวนี้ผู้มาเยือนจึงมีทางเลือกมากมายที่จะสัมผัสโขงเจียม เช่น ศึกษาอารยธรรมยุคก่อนประวัติศาสตร์ที่ผาแต้ม เดินป่าล่องลำน้ำโขงที่ป่าดงนามทาม อุทยานแห่งชาติผาแต้ม ล่องเรือตามลำน้ำโขงระหว่างโขงเจียมกับบ้านตามุย ล่องเรือตามลำน้ำมูลระหว่างโขงเจียม กับดอนตะนะ ขี่ม้าชมธรรมชาติที่อุทยานแห่งชาติแก่งตะนะ เป็นต้น

ฤดูกาลท่องเที่ยวที่โขงเจียม

เดือนพฤศจิกายนเป็นต้นไป

ฤดูหนาวเข้ามาเยือน ดอกหญ้าและกล้วยไม้ป่าจะเบ่งบาน น้ำตกมีน้ำมาก แม่น้ำโขงจะลดความเชี่ยวกราก เป็นช่วงเวลาที่เหมาะแก่การท่องเที่ยว ชมน้ำตก เดินป่า และล่องเรือในบางจุด

เดือนกุมภาพันธ์เป็นต้นไป

ฤดูแล้งเข้ามาเยือน ไม้ป่าจะผลัดใบให้สีสันในลักษณะป่าเปลี่ยนสี ไม้ใหญ่ และไม้แคระบางชนิดจะผลิดอก สายน้ำจะสงบใสและโชว์เกาะแก่งหิน เป็นช่วงเวลาที่เหมาะแก่การล่องเรือในทุกๆ จุด

เดือนมิถุนายนเป็นต้นไป

ฤดูฝนเข้ามาเยือน สายน้ำจะมีระดับสูงและเชี่ยวกรากไม่เหมาะในการท่องเที่ยวทางเรือ

ตัวอย่าง

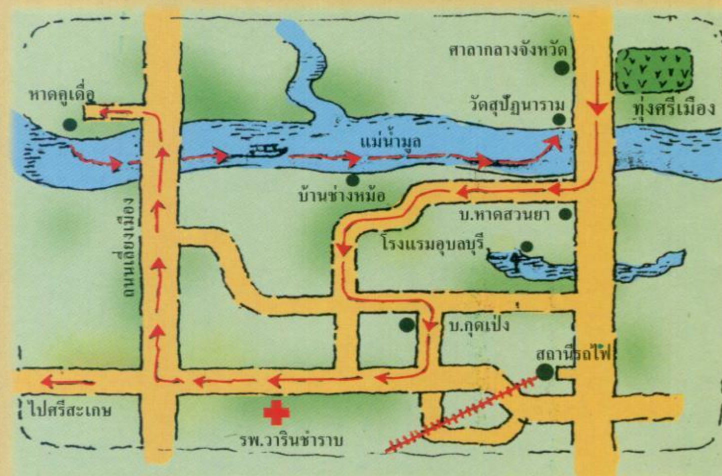
A ชม "อุบลราชธานี" เมืองแม่น้ำแห่งที่ราบสูงอีสาน (ครึ่งวันยามบ่าย)

• เริ่มต้นในเวลาประมาณบ่ายสามโมงเย็น จากตัวเมืองอุบลราชธานี • เดินทางโดยรถยนต์ไปตามถนนเลียบแม่น้ำมูลในเขตเทศบาลเมืองวารินชำราบ • ชมหมู่บ้านเครื่องปั้นดินเผาที่**บ้านช่างหม้อ** • ชมสวนดอกไม้และสวนผักที่**บ้านกุดเป่ง** • เดินทางต่อเนื่องไปยัง**หาดคูเดื่อ** • ล่องเรือตามลำแม่น้ำมูลจากหาดคูเดื่อไปยังวัดสุปัฏนาราม เพื่อชมทัศนียภาพและวิถีชีวิตริมแม่น้ำมูลยามเย็น (ใช้เวลาประมาณ 1 ชม.) • ขึ้นจากเรือแล้วชม**วัดสุปัฏนาราม** ซึ่งมีสิ่งที่น่าสนใจประกอบด้วยพระอุโบสถศิลปรัตนโกสินทร์ตอนต้นทับหลังอารยธรรมขอมและโปงไม้โบราณ • เดินทางโดยรถยนต์ไปยัง **ทุ่งศรีเมือง** ซึ่งมีสิ่งที่น่าสนใจมากมาย เช่น ศาลหลักเมืองและอนุสาวรีย์แห่งความดีเป็นต้น • รับประทานอาหารค่ำ แล้วเดินทางกลับกรุงเทพฯ หรือพักผ่อนในตัวเมือง

หมายเหตุ

รายการท่องเที่ยวดังกล่าวนี้สามารถผนวกกับรายการท่องเที่ยว 1 วัน ในลักษณะต่างๆ ได้ เช่น

- ช่วงเช้า ชมโบราณสถานภายในตัวเมืองอุบลราชธานี เช่น วัดทุ่งศรีเมือง พิพิธภัณฑ์ฯ วัดแจ้ง วัดหนองบัวและวัดบ้านนาเมือง
- ช่วงเช้า ชมสิ่งที่น่าสนใจบริเวณชานเมือง เช่น วัดหนองป่าพง วัดป่านานาชาติ ธรรมาสน์สิงห์เทินปราสาทบ้านชีทวน และหัตถกรรมเครื่องทองเหลืองบ้านปะอาว
- ช่วงเช้า ชมปราสาทเขาพระวิหาร จังหวัดศรีสะเกษ

ร า ย ก า ร ท่ อ ง เ ที่ ย ว

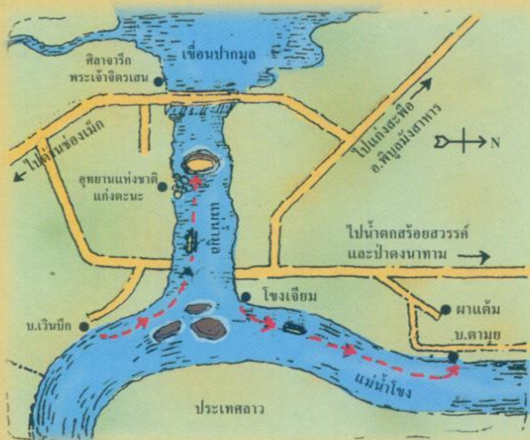
B สัมผัสแม่น้ำโขง ที่โขงเจียม (2 วัน 1 คืน)

วันแรก

● เดินทางถึงเมืองอุบลราชธานีในตอนเช้า ● ชมวัดทุ่งศรีเมือง ● พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติฯ ● ออกเดินทางไปยังอำเภอ โขงเจียม ● รับประทานอาหารกลางวัน เข้าที่พักและพักผ่อน ● ช่วงบ่ายเยี่ยมชมหมู่บ้านเวินบึก ชมวิถีชีวิตพื้นบ้านของชุมชนชาวบลูและงานหัตถกรรมพื้นบ้าน ● ในระหว่างเวลา 16.30-18.00 น. ล่องเรือตามลำแม่น้ำมูลในเส้นทางบ้านเวินบึก-ดอนตะนะ-โขงเจียม เพื่อชมทัศนียภาพและวิถีวัฒนธรรมริมฝั่งแม่น้ำ ● พักที่โขงเจียม

วันที่สอง

● เช้าตรู่สัมผัสพระอาทิตย์ก่อนใครในประเทศไทย และออกเดินทางไปยัง บ้านตามุย โดยทางเรือไปตามลำน้ำโขง (ระยะทางประมาณ 25 กม. ใช้เวลาประมาณ 2 ชั่วโมง) ● เยี่ยมชมวิถีชีวิตพื้นบ้านของบ้านตามุย ร่วมพิธีบายศรีสู่ขวัญและเลือกซื้อสินค้าหัตถกรรมพื้นบ้าน ● เดินป่าในระยะทางสั้นๆ หรือเดินทางโดยรถยนต์จากบ้านตามุยเพื่อไปยังผาแต้ม ● ชมภาพเขียนสียุคก่อนประวัติศาสตร์ที่ผาแต้ม แล้วเดินทางกลับโขงเจียมโดยรถยนต์ ● หลังอาหารเที่ยงที่โขงเจียม เดินทางกลับตัวเมืองอุบลราชธานี เพื่อท่องเที่ยวต่อเนื่องหรือเดินทางกลับกรุงเทพฯ

C ตามรอยอารยธรรมขอมแห่งลุ่มแม่น้ำมูล

รายการ C1./5 วัน 4 คืน (อุบลฯ-ศรีสะเกษ-สุรินทร์-บุรีรัมย์-นครราชสีมา)

วันแรก

● เช้าที่เมืองอุบลราชธานี ● เดินทางโดยรถยนต์ไปยังผาแต้ม อำเภอโขงเจียม ● ชมภาพเขียนสีศิลปถ้ำอารยธรรมยุคก่อนประวัติศาสตร์ ● รับประทานอาหารกลางวัน เข้าที่พักและพักผ่อน ● ช่วงบ่ายเยี่ยมชมวิถีวัฒนธรรมพื้นบ้านที่บ้านเวินบึก ● ในระหว่างเวลา 16.30-18.00 น. ล่องเรือตามลำน้ำมูลในเส้นทาง บ้านเวินบึก-ดอนตะนะ ● โขงเจียม เพื่อชมทัศนียภาพสองฝั่งแม่น้ำซึ่งเป็นบริเวณที่ค้นพบร่องรอยอารยธรรมขอมสมัยอาณาจักรเจนละ ชมการประมงแบบพื้นบ้านที่ดอนตะนะและวิถีชีวิตริมแม่น้ำยามเย็นบริเวณปากแม่น้ำมูล ● พักที่โขงเจียม

วันที่สอง

● เช้า **ชมศิลาจารึกพระเจ้าจิตรเสน** ที่ปากลำโดมน้อยบริเวณเหนือเขื่อนปากมูล ● เยี่ยมชมตลาด**ชายแดนช่องเม็ก** ● เดินทางกลับเมืองอุบลราชธานี ● ชม **พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ** ● รับประทานอาหารเที่ยง เข้าที่พักและพักผ่อน ● ยามเย็น **ล่องเรือตามลำแม่น้ำมูล** ตามรายการ A1 เพื่อชมวิถีวัฒนธรรมริมฝั่งแม่น้ำและร่องรอยอารยธรรมขอม ที่ **วัดสุปัฏนาราม** ● พักที่เมืองอุบลราชธานี

วันที่สาม

● เช้าเดินทางไปชม **ปราสาทเขาพระวิหาร** ที่อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ ● หลังรับประทานอาหารเที่ยงที่อำเภอกันทรลักษ์ เดินทางไปตัวเมืองศรีสะเกษ เข้าที่พักและพักผ่อน ● ช่วงเวลาเย็นถึงค่ำ **ชมดงลำดวน** รับประทานอาหารค่ำแบบพื้นบ้าน (พาแลง) ชมการแสดงศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านที่มีอารยธรรมขอมแฝงอยู่ ที่ **สวนสมเด็จศรีนครินทร์** ● พักที่เมืองศรีสะเกษ

วันที่สี่

● ออกเดินทางสู่เมืองสุรินทร์ ระหว่างทางชม **ปราสาทวัดสระกำแพงใหญ่ ปราสาทศรีขรภูมิ** ● รับประทานอาหารกลางวันที่เมืองสุรินทร์ และเข้าที่พัก ● ช่วงบ่ายเดินทางไปยัง **หมู่บ้านช้าง** ริมฝั่งแม่น้ำมูล เยี่ยมชมวิถีวัฒนธรรมของชนชาวกูยที่ผูกพันกับช้าง ● พักที่เมืองสุรินทร์

วันที่ห้า

● ช่วงเช้าชม **ปราสาทเมืองต่ำ** และ **ปราสาทเขาพนมรุ้ง** ที่จังหวัดบุรีรัมย์ ● ช่วงบ่ายชมชุมชนหัตถกรรม**บ้านด่านเกวียน** ● ค่ำเดินทางกลับสู่กรุงเทพฯ

รายการ C2./ 3 วัน 2 คืน (อุบลฯ-ศรีสะเกษ)

วันแรก

● เช้าที่อุบลราชธานี ● ชมภาพเขียนสีศิลปถ้ำที่ผาแต้ม และ ล่องเรือ ชมร่องรอยอารยธรรมขอมที่โขงเจียม ตามรายการท่องเที่ยววันแรกของรายการ C1 ● ค้างคืนที่โขงเจียม

วันที่สอง

● ท่องเที่ยวที่โขงเจียม และ **ล่องเรือตามลำน้ำมูล** ที่เมืองอุบลราชธานี ตามรายการท่องเที่ยววันที่สองของรายการ C1 ● ค้างคืนที่เมืองอุบลราชธานี

วันที่สาม

● เช้าเดินทางไปยังอำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ ● **ชมปราสาทเขาพระวิหาร** ● หลังอาหารเที่ยวที่อำเภอกันทรลักษ์ ออกเดินทางกลับเมืองอุบลราชธานี ● **ชมพิพิธภัณฑ์หลวงปู่ชา** วัดหนองป่าพง ● ช็อปปิ้ง รับประทานอาหารค่ำและเดินทางกลับกรุงเทพฯ

พิมพ์ที่ : ศิริธรรมออฟเซ็ท อุบลราชธานี โทร. 045-250437, 254625, 254864 แฟกซ์ 045-250427